

С. МЛАДЕНОВСКИ

ТИТО ВО МАКЕДОНСКАТА НАРОДНА ПОЕЗИЈА

Во своите 80 години, Јосип Броз Тито повеќе од шест децении е во револуционерното движење, преку 50 години член на СКЈ, три и пол децении на нејзиното чело, повеќе од четврт век прв раководител и градител на Нова Југославија, преку 30 години меѓу првите личности на меѓународното работничко движење и светската историја во едно динамично време на судбоносни настани, војни, револуции и промени во социјалистичката преобразба на светот.

Ретко која личност во најновата историја на македонскиот народ наиде на така широк одраз во македонската народна и уметничка поезија, каков што е случајот со другарот Јосип Броз Тито. Неговата револуционерност и хуманизам во великото животното дело на идеен водач на нашите народи не можеше, а да не остави длабоки корени и во народното и уметничкото творештво. Неговиот пример на објективно проценување на ситуацијата, хероизам и истрајност во пресудните моменти од историјата на нашите народи, секогаш го разбрануваше творечкото чувство да го има пред себе примерот на својот водач во борбата за социјално, национално и економско ослободување, интерпретирајќи го неговиот лик и дело и поврзувајќи го со својот прогресивен стремеж кон иднината. Сето тоа се наоѓа во едно константно единство што е манифестирано преку бројни примери на прекрасни стихови сврзани со неговото име.

Сиот предаден на партиската работа, борбата и социјалистичката изградба, Јосип Броз Тито како револуционер хуманист се бори за новите прогресивни општествени односи, против секакво бесправие, преку борбата за социјализам да се остварат целите на работничката класа и личната среќа на човекот творец во една рамноправна општествена заедница. Борейќи се за тие хуманистички суштини на социјализмот, Тито станува пример на хуманистичка вера во силата на човекот за постојана преобразба на општеството кон прогресивни револу-

ционерни промени во сите најсудбоносни моменти од историјата на нашите народи и народности.

Следејќи го Титовиот збор и дело, народниот творец е наполно свесен дека со тоа ги следи интересите на својот народ, прифаќајќи го стремежот за постојана борба за подобар живот. Со тоа револуционерниот стремеж на нашите народи и народности се слева со животниот пат на другарот Тито, земајќи ги за пример неговите дела во партиската, борбената и социјалистичка стварност на изградба на новите општествени односи. Сето тоа придонесе Тито да стане носител на стремежот за уривање и раскрчување на сите пречки за хумана човечка егзистенција. „Постојат личности кои во преломните епохи на историјата на народите и на револуционерните борби му даваат физиономија на движењето, го наоѓаат најдобриот начин на решавање на општествените противречности и така стануваат големи водчи на народите и на револуционерните движења. Таква личност е Јосип Броз — Тито.“¹⁾

Овој пат ќе се задржиме само на одразот на личноста и делото на Тито во македонската народна поезија, како најсилен одраз на народниот пулс кон одредени личности од историјата, преку стиховите потекнати од најблагородните општопризнати поетски чувства, какви што се народните песни.

Во НОБ се истакнаа низа народни херои, чиј живот беше исполнет со почит, пожртвуваност, племенитост и откажувања, а сепак, народната песна најповеќе се задржа на импозантниот лик на Јосип Броз Тито, поставен како централен литературен лик. Обичниот борец и народен творец во Тито ги гледа своите тежненија. А Тито уште тогаш беше овенчен со слава на генијален војсководител и легендарен народен водач и сосем разбираливо е што за него народот пееше со посебна пламена жар и искрена и длабоко предана љубов.

Во песната „Збогум, мајко, збогум либе“, борецот, обрнувајќи се до својата мајка, го замислува другарот Тито, својот водач, како ги повикува сите Македонци заедно да се приклучат на заедничкиот револуционерен напор со братските народи на Југославија. Уште во наредната строфа тој го замислува другарот Тито „како води бригади не само од Црногорци и Хрвати . . ., туку и Македонци“ и потоа слуша како ги повикува „напред, сите в дружна борба“ против заедничките „крвници“. На крајот следува опростување од најблиските, најсаканото, мајката, либето, братот, сестрата, понесувајќи го идеалот на Тито во своето срце за братство и слобода. Еве ги стиховите на оваа многу содржајна и мисловно строго прочистена народна песна:

¹⁾ Милан М. Миладиновиќ, Тито — револуционер и хуманист, Гласник, ИНИ, год XV, бр. 1, Скопје 1971 г., стр. 5.

Слушам како Тито збори,
како праќа поздрави:
„Станувајте Македонци,
ајте, и вие во борба!“
Јас го гледам, мила мајко,
како води бригади,
бригади од Црногорци,
Хрвати, Македонци.
Јас го слушам како вели:
„Напред Срби, Словенци,
напред, сите в дружна борба,
против наш'те крвници!“
Збогум, мајко, збогум, либе,
збогум брате и сестро,
В СРЦА НАШИ ТИТО БДЕЕ,
ДУХ НА БРАТСТВО, СЛОБОДА.²⁾

Во друга народна песна се пее за борбата за слобода помеѓу фашистите и партизаните „за слободната Македонија и за нашата Југославија“. И тука блеснува името на Тито, како симбол на вербата во победата. Под неговото раководство победата е осигурана, зашто со него е целиот народ, сите што ја сакаат и ценат слободата:

*Тито е тука, веќе пристигна
и што е живо на нозе дигна.
Ќе победиме тие фашисти,
нашата земја ќе се очисти!*

Вербата е цврста, бидејќи се „славно рамо до рамо со сите браќа Југословени“, непријателот ќе биде победен, на крајот за да блесне паролата: „Да ни живее омладината, да ја уреди Републиката!“³⁾

Во песната „Македонски глас“, народниот поет Нове Милев Јурукоски од с. Брезово, Крушевско, меѓу другото пее:

²⁾ Симо Младеновски, Одрозот на НОБ во македонската народна поезија, Симпозиум „Развој и карактеристики на народноослободителната војна и револуција на Македонија“ во организација на МАНУ и ИНИ, Скопје 1971 г., стр. 16. Песната е земена од Васил Хаџиманов, Македонски народни борбени песни, Скопје 1960, стр. 91; истата песна и кај Лазар Манчевски, Ми заплакало селото Ваташа, Скопје 1966, стр. 35; Лазар Манчевски, Песни за татковината, Титов Велес 1961, стр. 30.

³⁾ Спевал С. Опеловски од с. Белчиште, печалбар во Австралија, Бригада на братството и единството — Спомен книга на Првата Македонско-косовска ударна бригада, Скопје 1958, стр. 359.

*Излегоја војводи
против тије скотови.
Народот да се ослободит,
Тито напред го водит.*

*Доста било страдање
и фашиско владање.
Тито така ни велит
и фашизмот го цепит.⁴⁾*

Во народната песна пак од с. Збажди, Малесија, се пее:

*Глас се слуша, мајко, на далеку —
прилепското, крушевското,
а најпојќе Малесија,
Малесија, Караорман.
Таму ми се партизани,
партизани, партизанки.
Малесија сонце греит,
маршал Тито да живеит!⁵⁾*

Идеалот на заедничката борба на македонскиот народ со другите југословенски братски народи често пати се сврзува со името на заедничкиот водач Тито. Инаку, во некои песни се пее и за настани што се случуваат и надвор од Македонија, бидејќи борбата на сите југословенски народи ја сфаќаат и прифаќаат како своја. Еве една песна во која се пее за таа заедничка борба сврзана со името на заедничкиот водач, другарот Тито:

*Тргна Тито од град Белград, од град Белград,
тој ми тргна со дружина, со дружина,
Србин, Хрват и Словенец, и Словенец,
Македонец, Црногорец и Босанец, и Босанец.
Со ним стигна во Ужице, во Ужице,*

---

⁴⁾ Архив ИНИ (Архив ЦК СКМ), архивски број 4543 збирка песни „Млад поет“, стр. 9. Има печат за II конгрес на антифашистичката младина. Збирката има 17 песни, а во една од нив се вели:

*Можам да се повала,
сите се за слобода.
Сите се за борците,
во борба чудотворците. (стр. 14)*

⁵⁾ Бригадата . . . , ц. д., стр. 274,

*таму беше силна борба, силна борба,
силна борба, главна проба, главна проба.
Тука Тито братство скова, братство скова,
братство скова и единство, и единство.⁶⁾*

Во народната песна „До вчера бехме, Љубе“, народниот поет пее за заедничката борба на Македонците, Србите, Грците, Бугарите и Црногорците против Турците, нивното истерување од Македонија и откако ќе го спомене конечното ослободување на Македонија, мислејќи на 1941—1945 година, ќе додаде во припевот:

*Ари — марш, Тито е наш,
рас — два — три, напред војници!⁷⁾*

Борбата сè повеќе и повеќе се разгорува, четите прераснуваат во бригади, јакне и расне партизанската војска „на Тито“ напоена со духот на револуционерните настани од минатото, изразена и преку „Маршот на I-та македонско-косовска ударна бригада“:

*Не одред, а војска на Тито сме ние,
бунтовниот Вардар е нашата крв,
на Илинден духот во срца ни бие,
в народната борба е нашиот врв.⁸⁾*

Во „Марш на Првата македонска народноослободителна ударна бригада“ се пее:

*Еј, ние сме првата македонска бригада!
Друже Тито, в Македонија
крвав бој поведовме
и под твојто славно знаме
жар и челик станаваме.
Ропски пранги кинеме,*

⁶⁾ С. Младеновски, ц. д., стр. 16. Песната е земена од В. Хаџиманов, ц. д., стр. 89. Истата песна и кај Кирил Пенушлиски, Црвен се бајрак развева, Скопје 1965, стр. 199.

⁷⁾ Архив ИФ (Институт за фолклор на СРМ — Скопје), пее Јаким Крушаровски од с. Гавато, Битоласко, роден 1889 год., снимено на 29. VIII. 1960 г., магнетофонска лента бр. 456.

⁸⁾ Архив ИНИ, арх. бр. 4820, збирка „Наши песни“, 1944 г., Проп. одел при Гл. штаб на НОВ и ПОМ, стр. 3. На корицата од збирката, печатена на шаплограф, се наоѓа ликот на Тито. Истата песна и во: Бригадата . . . , ц. д., стр. 15.

*зора греј над новиот строј,
в борба кога паѓаме,
Тито, твојот лик ни стој.⁹⁾*

По формирањето на Третата македонска бригада, ќе екне маршот на бригадата на текст и музика на двајца борци:

*Ко челик сме ние,
со Титови сили,
Стиф Наумов стои
пред нас како штит . . .¹⁰⁾*

И песните никнуваат една по друга, како вдахновени хроничари на едно време, на еден народен напор решен да се бори до последната капка крв. А овојпат песните не се само хроника, тие се и потреба на времето, на борбата, зашто песната беше најблискиот и најискрен морален сојузник на борците. И пеат тие за најсветлите ликови што ги изгубија од своите редови, крепејќи се со вербата дека тука е Тито, нивниот водач, чувствувајќи Титови сили во своите жили, изразено преку „Маршот на III македонска народноослободителна бригада“.

Песната пак за „Горче Свештарот“ е настаната во природниот процес на акуелизацијата на одредениот настан. Нејзината тематика е свртена кон борбата и покрај тоа што само регистрира одредена состојба од НОБ, без идеализирање, со чист опис.¹¹⁾ Во една варијанта на оваа народна песна од с. Селци, Малеесија, Горче Свештарот¹²⁾ ќе праша: „Каде си, море војвода?“

---

⁹⁾ Бригадата . . . , стр. 23. Интересно е да се спомене дека песнава се среќава и на печатен лист во Архив ИНИ, арх. бр. 846 од 1944 г. со слаб печатарски отисок само од една страна. Инаку, ликот и делото на другарот Тито се пример и за албанските партизани и народ, како, на пример, во песната за Сами Дураку во која се вели дека створил многу комунисти: „ . . . целиот Дервен работат како Тито збори.“ Ибрахим Кроси, Албанската народна песна од горниот тек на Вардар со тематика од НОВ, цитиран Симпозиум, стр. 6.

¹⁰⁾ Архив ИНИ, арх. бр. 832. Утврдено е дека текстот го составил Ацо Штипјанец (Шопов), денес истакнат македонски поет, а музика Панче Пешев. Види Златко Билјановски, Ко челик сме ние . . . , в. „Нова Македонија“, год. XXV, бр. 8017, Скопје, 4. II. 1969, стр. 12.

¹¹⁾ Види С. Младеновски, ц. т., стр. 9.

¹²⁾ „Горче Свештарот“ е прекар на прославениот партизански водач Јосиф Јосифовски, адвокатски приправник од Гевгелија. Студирал во Белград, каде бил во првите редови на борбениот пролетаријат. Како „трговец на јаболка“ го подготвува востанието низ југозападна Македонија. Подоцна се легализира како свеќар во црквата во с. Царев Двор. Околу 25. VI. 1942 г. се префрла, иако болен, за Преспа и по закрепнувањето заминува за Корча. Пак се враќа за политички комесар на одредот, потоа батаљонот „Мирче Ацев“. Бранејќи ја слободната територија на Македонија, на 7. XI. 1943 г. кај Кленоец, Кичевско, загина во судир со

Војводата ќе му одговори дека е тука во Караорман планина со „седомдесет“ дружина, под тие сенки широки и води студени:

*Сите со срца челични,
сите со руски имајзери,
сите со бомби на појас,
СИТЕ СО КАПИ ТИТОВКИ.¹³⁾*

Народниот творец, по примерот на старите варијанти на комитските песни, се воодушевува од облеката на партизаните, која за него е најубава, особено капчињата, зашто на нив пишува „да се борат“ против фашистите и балистите. Од целиот тој опис, пак, светнува името на маршалот Тито, зашто тој е водач. А народниот творец Тито го замислува како човек од акција, човек кој е во постојана активност, тој ги води партизаните низ страдањата и борбите кон победата, во овој случај рушење на мостови за да не му служат на непријателот. За кои мостови се работи, пеачот не соопштува, туку тоа го остава на претпоставката на слушателите. Еве ги тие стихови:

*Што убаво носат партизаните,
што убаво носат, мале, партизаните, (2)
на главата носат убај капчиња,
на капчиња пише, мале, ај да се борат. (2)
Да се борат, мале, со фашистите,
со фашисти, мила мале, ај со балисти. (2)
На рамо си носат имајзерите,
па си отидоа, мале, ај по струмите.
Водач им беше, мале, маршал Тито,
водач им беше, мале, ај маршал Тито. (2)
Он си даваше, мале, наредбите,
да соборат, мила мале, ај мостовите. (2)¹⁴⁾*

германски фашисти и балистички банди на Џемо и Мефаил. На 5. VII. 1951 г. прогласен е за народен херој. Член е на КПЈ од 1937 г.

Мите Трпевски — Војводата е роден во с. Покрвеник, Ресенско, во октомври 1904 г., во сиромашна фамилија. На 18 години Војводата оди печалбар во Америка и по две години се враќа. Земјоделец по занимање, член на КПЈ е од 1941 г. летото. Станува член на реонското раководство на КПЈ за Преспа и раководител на воениот комитет за Преспа. Во март 1943 г. го прифаќа ГШ на Галичица и се вклучува и тој во партизанските редови. Од 17. VII. 1943 г. е заменик командир на партизанскиот одред „Даме Груев“, подоцна заменик командант на првиот баталјон „Мирче Ацев“. Загина на 6. XI. 1943 г. на Кленоец, против истите непријатели како и Свештарот, со кого се беше запознал уште 1941 година.

¹³⁾ Бригадата..., стр. 353. Исто и Блаже Конески, Од борбата, народни песни, Скопје 1959, стр. 27; Ајдутски и револуционерни песни, ред. Кирил Пенушлиски, Скопје 1969, стр. 214.

¹⁴⁾ Од програмата на „Радио Скопје“, 11. X. 1972 г.

Тоа се бездруго прекрасни описи. Партизаните на глава имаат капи титовки, така наречени по својот водач, кои претставуваат посебен белег на народноослободителната борба и белег на горделивото истакнување на својата припадност заедно со облеката.

Кога е преземен нападот на Дрвар од Германците, на самиот Титов роденден, сеопштиот водач на партизаните најсериозно е загрозен. На непријателот му беше јасно дека кога нешто се ништи, се почнува од главата, а Тито беше двигател и главен носител, Тито беше разумот и силата на Револуцијата. А кој не би го штител својот водач, и:

*Шесмина одбор Скоевци,
Бурсаќ и Љубо, Савица,
Душан и Зора, Разија,
примија борба нерамна.
Небото огин истури,
низ Дрвар војски јурнаа,
Германци жедни и стрвни
кон Титовата пештера.
На прек им стојат младинци,
младинци одбор Скоевци.
Цел бункер стана бетонски
куќата трошна плитарна.*

Борците го штитат другарот Тито до последниот здив, а народниот творец, како и самите борци, знае дека жртвувајќи се за идејниот водач на НОВ и Револуцијата, „за својот народ паднаа“.¹⁵⁾

Во народната песна „Бог да го бие шпиунот“, забележана од Филип Каваев, а која се однесува на убиството на Трајчето — Магла од Смилево, се пее:

*Кога го крвник застрела,
извика Трајче, подвикна,
да чујат млади и стари:
— Загинав, мајко, загинав,
за златна Македонија,
за Тито и за Партија.*

---

¹⁵⁾ Од песната „Мајско се утро разбуди“, Л. Манчевски, Ми заплакало селото Ваташа, стр. 46.

¹⁶⁾ Филип Каваев, Смилево славно во оган гори, (македонски народни револуционерни песни за Битола и Битолско), Битола 1972, издавач — Друштвото за проучување на македонските настани „2 август 1903“ — Битола, Етнолошко-фолклорна секција, стр. 149.

Во песната „Стар бел дедо стадо чува“, пак, на прашањето кој ќе ги чува придобивките на долгогодишната народноослободителна борба, народниот пеач го наоѓа одговорот дека тоа е Тито, тоа е Лазар Колишевски и духот на легендарните македонски револуционери од времето на илинденскиот период, познатите стратегии и идеолози Гоце Делчев и Јане Сандански:

*Стар бел дедо по планини,
по планини стадо чува;
стадото му кротко пасе,
стар бел дедо с кавал свири,
с кавал свири, с кавал збори:
— Кој ќе чува нашу земју?
— Туј е Тито, туј е Лазо,
туј са млади партизани,
туј е Гоце, туј е Јане,
туј са, туј са сви војводи.¹⁷⁾*

Во песната „Заљубен глас се слуша“ се пее за петвековното ропство под Турците, поврзувајќи го со доаѓањето на фашистите и борбата против нив, со посебно потенцирање на улогата на другарот Тито:

*Нogu му фала на другарот Тито,
шо зеде голема сила, ко со крилја полета,
со крилја полета, со цела Македонија.
Сите Македонци на оружје се дигнаа,
старо, младо, мало, големо,
машко и женско во борба влегоја,
крвави борби тие водеја,
дури татковината си ја зедоја
и ново име тие кладоја...¹⁸⁾*

Пеејќи ја песната „Ој Тито, Тито“ народниот пеач Борис Б. Ристевски од с. Куќино, Кумановско, изнесувајќи проблеми на обичниот селанец, ќе се поплаче на Тито, обрнувајќи се со следниве стихови:

¹⁷⁾ АИФ, м. л. 977. Песната е пеена од Ѓорѓи Поповски од с. Орашец, Кумановско, снимил Ганчо Пајтонџиев на 8. IV. 1955 г. во Куманово. Друга варијанта објави Ф. Каваев, ц. д., стр. стр. 137 на друг дијалект, со повеќе стихови, а последните два се: „Тук се Тито, Апостолски, / тук се сите партизани!“ Трета варијанта објави Ѓорѓи Здравев, Една народна песна за Даме и Гоце — Тито и Лазо, сп. Прилози, Битола 1970 г., бр. 14, стр. 103.

¹⁸⁾ АИФ, м. л. 584, пеела Ангелина С. Ристовска, 77 години, снимил Ганчо Пајтонџиев во с. Велгошти, 9. I. 1968.

*Ој Тито, Тито, море Тито, бре татко,
ти си наши татко, море, југословенски . . .¹⁹⁾*

Мајката, пак, своето дете го успива со желба нејзиното чедо да стане војник на Тито и од таму да се врати како очеличено бекарче:

*Љуљај ми, синко, да љулаш,
поголем да ми порастии, (2)
во шарени крошни (2)
да љулаш, повисок да ми порастии.
Мајка ка те пушти на војник,
ду ќе Тита ка те испрати, (2)
земјата ка ја рашетаи, (2)
целата Македонија.
Јотаде ка ми доеш
исправено бекарче.²⁰⁾*

Децата од своја страна потпевнуваат во стилот на традиционалното народно детско пеење:

*Кукавица кука
на зелена бука,
а славејче пее:
— Тито да живее!²¹⁾*

Титовото име во македонската народна поезија е сврзано и во свадбарската македонска песна. Кога ќе се соберат сватовите во с. Новаци и одат по невеста, ја пеат следнава песна, настаната по една стара македонска варијанта:

*— Што је врева Титови дворови,
дали Тито на војска ќе јоди,
дали Тито од војска си иди?
— Ниту Тито на војска ќе јоди,*

¹⁹⁾ АИФ, м. л. 13 (нумерација на авторот), пеел Борис Б. Ристевски од с. Куќино, Кумановско, роден 1915 г., снимил Симо Младеновски во с. Куќино, 13. IV. 1969.

²⁰⁾ АИФ, м. л. 5453, пеела Уснија Абдули, 32 години од с. Скудриње, Дебарско, снимила и дешифрирала Вера Панкова, 11. VII. 1963.

²¹⁾ АИФ, м. л. 503, пеела Лиљана Туткова, 9 години од Ресен, снимила и дешифрирала Лепа Спировска, 28 јули 1967, со мала стиска измена во третиот стих: „славејчето пее“. Цитираниот текст е земен од Јован Лазаревски, околу 70 години, 1968 г., забележал Симо Младеновски.

*нигу Тито од војска си иди,
туку си жени негова мила сина.²²⁾*

Слична актуелизација врз база на стара песна е и песната со нова содржина „Што Марава мутна тече“:

*— Што Марава мутна тече,
дал Титова војска иде,
дал Титови коњи поив,
дал не се деца бањав,
дал девојке платно белив? . . .²³⁾*

Или старата песна „Клучот се изгуби“, која сега добива нова изменета форма:

*— Клучот се изгуби,
Ирин — Пирин планино. (2)
— Каде го изгуби,
Ирин — Пирин планино? (2)
— Долу во полето,
Ирин — Пирин планино. (2)
Каде да го барам,
Ирин — Пирин планино,
— Жалај се на Тито,
Ирин — Пирин планино. (2)²⁴⁾*

Животниот пат на Јосип Броз Тито, како ретко која личност во нашата историја, така долго се вткајува и поистоветува со судбината на земјата и нејзините народи. Титовиот творечки период се развиваше во една бурна епоха кога сите наши народи, и не само југословенски, се стремееа да го остварат својот вековен идеал за кој гинеа најдобрите наши синови — национално и социјално ослободување. Тито најцелосно го сфати ритамот на времето и ја сврте матицата на настаните кон најпрогресивниот правец од развојот на општеството, вклучувајќи се во редовите на работничката класа преку борбата и жртвите да создаде свет на мир и социјализам, свет кој ќе го гради мно-

---

²²⁾ АИФ, м. л. 481, пеела Бона Богоевска, 45 години, родена во с. Кркино, а живее во с. Ниваци, снимил Ганчо Пајтончиев на 6. II. 1967. Првиот и последниот стих се повторуваат уште по еднаш при пеењето.

²³⁾ АИФ, м. л. 13 (нумерација на авторот), пеела Петрија П. Коцевска од с. Думановце, Кумановско на 29. III. 1969 г., снимил и дешифрирал Симо Младеновски.

²⁴⁾ АИФ, м. л. 503, пееле Марица Стефанова, Маја Проева, Лилјана Данова, Марица Казанчиева од Ресен на 28 јули 1967 година.

зинството, во интерес на мнозинството — работниот народ на земјата. Нашата НОБ и СКЈ, сите наши победи и успеси се сврзани со името на Тито, зашто Титовата мисла и дело ги остваруваа и остваруваат стремежите на народот. Токму тој момент е пресуден во историската 1941 година, кога Тито ја постави вистинската цел на НОБ и народната револуција со творечко, марксистичко и истовремено практично разрешување на националното прашање. Македонскиот народ, пак, вековно угнетувачан и распарчуван од многубројните поробувачи, во Тито и КПЈ најде свој искрен и верен сојузник во неговиот социјално и национално — ослободителен стремеж. Под раководството на КПЈ и другарот Тито, македонскиот народ си избори заштита на историските права на националност и државност преку социјално и национално ослободување. Сето тоа го инспирираше, поттикнуваше и насочуваше народниот творец, како најверен израз на народниот живот во најсудбоносните, најтешките и истовремено највеличествените моменти од својата историја и низ народната песна да пропее за Тито, а својата борба да ја поидентификува со неговиот напор и животен пат против секаков вид поробување, кон светлата иднина од најновата историја на македонскиот народ во повоената изградба.

Бездруго, ова е само еден скроман прилог кон проучувањето на оваа тема, особено што досега многу малку е работено врз најновите движења и појави во македонската народна поезија. Натомошното истражување, пак, може да даде уште низа интересни сознанија во таа насока. Песните за другарот Тито се создавани, се создаваат и понатаму ќе се создаваат како пластичен одраз на односот на народниот творец спрема великото дело и личноста на другарот Тито. А сето тоа претставува драгоцен дел од богатата ризница на македонските народни песни.